

Recomanacions de lectura en matèria d'integritat institucional

Tipus: [1]

Autor: [Balaguer Puig, Laia](#) [2]

Creació: Publicat per [Laia Balaguer Puig](#) [2] el 14/10/2021 - 16:42 | Última modificació: 26/10/2021 - 13:50

Categories: General

Categories: Articles

Etiquetes: #IntegritatInstitucional

Etiquetes: #BústiaÈtica

Etiquetes: #CodisÈtics

Contingut relacionat :

Sabeu a què ens referim quan parlem de **Sistema d'Integritat Institucional**? Doncs podríem definir-ho com un instrument de caràcter essencialment preventiu, dirigit a millorar la infraestructura ètica de la nostra organització pública, a prevenir la corrupció i les conductes públiques inadequades i, en conseqüència, a consolidar la confiança ciutadana en les nostres institucions.

I és per aquest motiu que aquesta setmana **us facilitem tot un seguit de recursos** que tracten el Sistema d'Integritat Institucional i que pensem **que us poden ser de gran utilitat!**

Per fer-vos-els arribar hem comptat amb la col·laboració de la [Biblioteca General i de Referència](#) [3] de la Diputació de Barcelona, qui ha preparat aquest recull d'articles i de monografies.

Per accedir als articles en suport digital us podeu adreçar a la Biblioteca General i de Referència sdlo.biblioteca@diba.cat [3]:

ARTICLES

- Cerrillo Martínez, A. ***Un nuevo impulso de la integridad pública para la prevención de conflictos de intereses y la corrupción (1)***, en : El Consultor de los Ayuntamientos, Monogràfic I (2019) 11 p.

Resum: Els mecanismes per enfortir la integritat utilitzats per la majoria de les administracions públiques no estan sent prou eficaços per prevenir els conflictes d'interessos i lluitar contra la corrupció. En aquest treball s'exposen noves mesures per garantir la integritat de càrrecs i empleats públics que algunes administracions públiques estan utilitzant de manera embrionària i que poden contribuir significativament a la prevenció dels conflictes d'interessos i a la lluita contra la corrupció.

- Ceserani, L. ***Una vision del Public compliance en Argentina, tratando de seguir el modelo español***, en : Gabilex Revista del Gabinete Jurídico de Castilla-La Mancha, Nº. 26, 2021, págs. 299-340.

Resum: el present treball neix com una inquietud personal de l'autor, després de participar a Madrid en la Conferència Anticorrupció organitzada per C5 Group; la mateixa va deixar en evidència que el dret és un subsistema que es nodreix, entre altres qüestions, del dret comparat. En aquest humil aportació, intentarem demostrar la necessitat d'extrapolar el model espanyol de Public Compliance al dret argentí; específicament en les persones jurídiques públiques, empreses públiques i en els partits polítics, que no tenen regulació en el dret argentí, pel que fa concretament a Public compliance. Per a això, analitzarem els models argentí i espanyol pretenent demostrar les mancances del primer i anhelant l'aplicació del segon al buit legislatiu.

- Gosálbez Pequeño, H. ***Los denunciantes como instrumento de lucha contra la corrupción: a propósito de la denuncia administrativa en las leyes «anticorrupción» (1)***, en: El Consultor de los Ayuntamientos, Monogràfic I (2019) 13 p.

Resum: L'actual legislació administrativa «anticorrupció» resulta ser insuficient i deficient, ja que manca d'una regulació específica del procediment administratiu de tramitació de les denúncies, així com d'un adequat estatut jurídic dels drets i els deures dels denunciants dels il·lícits constitutius de corrupció administrativa. La primera llei, la Llei 14/2008, de 5 de novembre, de l'Oficina Antifrau de Catalunya, així com les més recents lleis autonòmiques valenciana, balear i aragonesa, ofereixen, però, una certa normativa mínima dels denunciants de la corrupció administrativa que constituirà l'objecte d'aquest estudi.

- Granados Pérez, C. ***Oficinas Municipales contra el Fraude y la Corrupción. Modelo a seguir***, en: El Consultor de los Ayuntamientos, núm. 4 (2019) 14 p.

Resum: Les oficines municipals contra el frau i la corrupció neixen per donar compliment a recomanacions de la Convenció de les Nacions Unides contra la corrupció i de la Comissió Europea (3 de febrer de 2014) i com a instruments principals per reforçar la integritat i les bones pràctiques de l'Administració pública. La plena independència i autonomia d'aquestes oficines és essencial per tal de complir les seves importants escomeses.

- Leal Soriano, A. ***Aportaciones y sombras en la implementación y en el cumplimiento de sistemas de gestión de compliance en el sector público***, en: Diario La Ley 2021, 13 p.

Resum: Per la seva naturalesa pública i la seva vocació de servei a l'interès general, les entitats que configuren el sector públic han d'assumir corporativament un compromís d'integritat en la seva actuació basat en valors ètics. Un sistema de *Compliance* ofereix al sector públic facilitar que s'estructurin la presa de decisions, l'assumpció de responsabilitats, transparència, l'optimització de recursos i focalitzar la gestió en la subsumició d'uns valors i principis inspiradors des d'una perspectiva ètica, redundant de manera directa en benefici de la ciutadania i l'interès general.

- López Donaire, B. ***Los códigos de conducta en el ámbito local: pieza clave de un sistema de integridad***, en: El Consultor de los Ayuntamientos, Monogràfic V (2019) 21 p.

Resum: En el present treball es fa un estudi de la importància dels codis de conducta en el sector públic, amb especial referència a l'àmbit local i es proposa un model de referència per al disseny i elaboració de codis inserits

dins d'un marc d'integritat. Es conclou amb la necessitat de la formació i de realitzar un seguiment i avaluació del codi. En definitiva, es pretén oferir un model pràctic que ajudi a elaborar i implantar eficaçment codis de conducta que ajudin no només, a prevenir la corrupció sinó a la gestió dels recursos des de l'òptica de la integritat per imperatiu del bon govern i dret a la bona administració. Per això, ara més que mai, és el moment de parlar d'Administració «íntegra» o la «I-Administració».

- Luceño Oliva, JL. *¿Están las empresas y administraciones preparadas para la implantación de los canales de denuncias?*, en: Aranzadi Digital, núm. 1 (2021) 8 p.

Resum: El proper 17 de desembre de 2021 totes les empreses de més de 50 treballadors i les administracions públiques han de disposar d'un canal de denúncies intern en compliment de la Directiva (UE) 2019/1937, de Parlament Europeu i de Consell, de 23 d'octubre de 2019, relativa a la protecció de les persones que informin sobre infraccions del Dret de la Unió (DOUE de 26 de novembre de 2019), coneguda, segons el terme utilitzat per designar la denúncia en anglès, com whistleblowing Directive (en endavant, la directiva). L'esmentada directiva pretén establir un marc comú europeu "mitjançant l'establiment de normes mínimes comunes que proporcionin un elevat nivell de protecció de les persones que informin sobre infraccions de Dret de la Unió", garantint la confidencialitat de les denunciants i evitant que pateixin represàlies. Amb això es reforcen els anomenats canals de comunicació o denúncia ja existents en el nostre Codi Penal en el marc dels sistemes de prevenció de delictes a què al·ludeix l'art. 31 bis de l'esmentat text legislatiu i que tenen per funció exonerar la persona jurídica de responsabilitat penal en el cas de comissió de delictes en el si de l'entitat. En un àmbit no normatiu podem també fer al·lusió a la previsió que, d'aquests canals de comunicació o denúncia, se'n fa a la norma UNE 19601: 2017 de Sistemes de gestió de compliance penal.

- Mirando Díaz, J. *La Ley 9/2017 y la prevención de los conflictos de intereses: consideraciones y propuestas de aplicación*, en: Contratación Administrativa Práctica, núm. 159 (2019) 13 p.

Resum: La Llei 9/2017 té com a una de les seves finalitats principals la d'assegurar un entorn normatiu íntegre per al desenvolupament de les polítiques de contractació, la qual cosa es manifesta particularment en l'article 64 i la regulació, per primera vegada de manera específica a la normativa de compra pública al nostre país, del conflicte d'interès. En el present article tractarem de donar una mica de claredat al mandat de prevenció i així evitar conflictes d'interès que imposa la norma, aportant al mateix temps eines i possibles mesures pràctiques que facilitin el seu compliment.

Bústia Ètica i de Bon Govern

Oficina per a la Transparència i les Bones Pràctiques

- Sánchez Sánchez, RM. *El Buzón Ético y de Buen Gobierno del Ayuntamiento de Barcelona*, en: El Consultor de los Ayuntamientos, núm. 6 (2019) 18 p.

Resum: Al llarg d'aquest article abordarem la Bústia Ètica i de Bon Govern de l'Ajuntament de Barcelona, ??com un projecte pioner en la Administració pública espanyola, en la mesura que es configura com un canal electrònic

de participació que permet, tant a la ciutadania com als servidors públics, comunicar conductes, realitzades en el si de l'Administració municipal, contràries a el dret, a el codi ètic i de conducta, als principis o regles ètiques i de bon govern.

- Sánchez Sánchez, RM. **Sistemas de compliance y canales de denuncias en la administración pública. Una referencia al ayuntamiento de Barcelona y su buzón ético y de buen gobierno**, Diario La Ley 2019, 11 p.

Resum: Com a pas previ a submergir-nos en el cos d'aquest estudi us proposem un joc: intenteu concebre el títol «Sistemes de compliance i canals de denúncies en l'Administració Pública» com un trencaclosques i disgregueu-lo en tres blocs. D'una banda, el relatiu als Sistemes de Compliance, de l'altra, el referit als Canals de Denúncia i, finalment, el que fa referència a l'Administració Pública. Ho heu aconseguit? Sí? Doncs ara us convido a que tornin a muntar el puzzle unint aquestes tres peces. Seria possible? Hi ha algun «nexa» d'unió que permeti tornar a engranar-les? Sembla que, almenys, cal localitzar-ne un: el concepte integritat pública com a fil aglutinador que permet acoblar de nou aquestes peces.

- Sierra Rodríguez, J. **Anonimato y apertura de los canales de denuncia de la corrupción**, en: Revista General de Derecho Administrativo, núm. 55 (2020) 41 p.

Resum: La publicació a finals de 2019 de la Directiva europea relativa a la protecció de les persones que informin sobre infraccions del Dret de la Unió, suposarà un impuls a la regulació i posada en marxa de canals d'alerta que afecten una disparitat d'àmbits i que tenen un especial interès pel que fa a la lluita contra la corrupció. En aquest context, l'anàlisi de sistemes que disposen d'experiència pot enriquir el debat sobre la seva configuració en característiques com el tipus de denunciador per al qual es preveuen aquests canals i la possibilitat d'acceptar denúncies anònimes. Aquest article examina aquests elements a partir de l'experiència dels canals d'alerta a Itàlia i els que s'han posat en marxa a Catalunya, Comunitat Valenciana i Illes Balears. Les conclusions porten a proposar que s'opti com a alternativa viable per canals oberts a la ciutadania i al fet que es permetin les alertes anònimes.

- Vázquez Matilla, J. **Fórmulas prácticas para la prevención de la corrupción y colusión en la adjudicación de contratos públicos**, en: Contratación Administrativa Práctica, núm. 161 (2019) 11 p.

Resum: L'existència de frau, col·lusió i corrupció en la contractació pública resulta evident. Hem d'adoptar mesures pràctiques, concretes, per evitar aquestes patologies. El treball se centra en abordar l'existència de riscos i les seves contramesures en les fases de preparació i disseny de les licitacions i la seva adjudicació.

- **¿Cuáles son los pasos para elaborar un Código ético o de conducta en la Administración? ¿Qué contenido mínimo deberían tener?**, en: El Consultor de los Ayuntamientos, Monogràfic V (2019) 1 p.

Resum: El codi ètic o de conducta constitueix la declaració pública i el compromís formal del màxim òrgan de l'Administració (com pot ser el Consell de Ministres a l'Estat, el Consell de Govern en l'àmbit de l'Administració autonòmica o el Ple en el cas de l'Administració Local) o de l'ens que conforma el sector públic, amb les normes de conducta i els principis d'ètica i integritat. Ara bé, un cop presa la decisió, el següent pas és l'elaboració, a la qual li segueixen l'aprovació, formació i seguiment. El veritable nus gordià és la formació.

- **Guia per a l'aplicació del model de codi de conducta dels alts càrrecs dels ens locals**[Document digital]. Xarxa de Governants Transparents de Catalunya, 2017 21 p.

Resum: Aquesta guia és un complement del model de codi de conducta. No té valor normatiu. Té com objectiu orientar els ens locals en l'aplicació del codi de conducta i ser un instrument que faciliti als ens locals i als alts càrrecs el seu compliment. S'actualitzarà a mesura que es produeixin canvis en el model de codi de conducta al qual complementa.

- **¿Qué papel tienen los Códigos éticos o de conducta en la Administración?**, en: El Consultor de los Ayuntamientos, Monogràfic V (2019) 1 p.

Resum: Els Codis ètics són els pilars fonamentals dels marcs d'integritat tan necessaris en l'Administració. La seva finalitat no és altra que millorar l'ètica i gestió pública a través dels valors i principis. Sent, a més, peça clau per prevenir la corrupció. És fonamental que incloguin principis de bona governança o bon govern, així com bones pràctiques que hauran d'orientar el desenvolupament de la gestió pública. En definitiva, constitueixen un signe d'autoresponsabilitat i de maduresa de les institucions, que va més enllà de complir les obligacions legals.

- **Transparencia y publicidad activa : Covid-19 y Estado de Alarma en España: Recomendaciones para la transparencia y prevención de la corrupción en el sector público y privado.**[Document digital] Transparency Internacional España, 2020 15 p.

Resum: La crisi sanitària mundial com a conseqüència de la COVID-19 ha donat lloc a l'adopció de mesures extraordinàries per part dels governs que no només han implicat la limitació de la llibertat ambulatoria de les persones i la consegüent paralització de les activitats, sinó també l'adopció de diverses mesures relatives a tots els àmbits d'actuació de les administracions públiques i del sector privat. Conscients de la necessitat d'adopció de mesures extraordinàries i urgents, ens preocupen totes aquelles que per la seva entitat generen un escenari propici per a la corrupció i males pràctiques en el marc de la contractació de material sanitari, de la distribució i fixació de preus d'aquest material de primera necessitat.

aquí teniu les **MONOGRAFIES** següents:

I si teniu interès a consultar més materials,

- Abad Alcalá, L. et al. **Transparencia y participación para un gobierno abierto.** Madrid : Wolters Kluwer, 2020 514 p.

Resum: Es posen en valor els conceptes de transparència i participació com a claus en una nova societat i es desenvolupa una relació directa amb altres matèries afins com són la regulació dels *lobbies*, els mecanismes de prevenció de la corrupció, els *whistleblowers*, la contractació pública, així com els arxius i la gestió documental. El llibre pretén, en definitiva, oferir una visió de l'estat de la qüestió en relació als esforços realitzats i els que queden pendents per tal de poder seguir avançant cap a un model de Govern Obert.

- C. Campos Acuña (dir). **Guía práctica de la compliance en el sector público.** Las Rozas : Wolters Kluwer, 2020 829 p.

Resum: Aquest manual adopta la forma de guia pràctica per tal de dotar els diferents operadors, tant públics com privats, d'un toolkit, d'una caixa d'eines, amb la qual implementar la funció de Compliance en la respectiva

organització i així contribuir a la seva última finalitat, no el mer compliment normatiu, sinó la garantia d'integritat institucional, i en conseqüència de la millora de la gestió pública i la qualitat dels serveis.

- Moreno Molina, JA. et al. **Buenas prácticas en la contratación pública: Transparencia, responsabilidad social y lucha contra la corrupción**. Todelo : Ledoria, 2019 592 p.

Resum: Aquesta obra col·lectiva ha focalitzat la seva atenció en l'estudi dels efectes de la corrupció en matèria de contractació pública. Es pot observar que hi ha un nexa comú entre els estudis: la transparència a les Actuacions dels òrgans de contractació. L'objectiu ha estat visualitzar les distintes fases de la contractació i determinar com s'han vist afectades amb l'entrada en vigor de la Llei 9/2017, de contractes del sector públic.

Contacte:

Biblioteca General i de Referència

Edifici del Rellotge, 2ª planta

Comte d'Urgell, 187

08036 Barcelona

Email: sdlo.biblioteca@diba.cat [3]

Adreça web: <https://www.diba.cat/web/biblioteca-general-referencia> [4]

Horari: A partir del dia 4 d'octubre la biblioteca obrirà per atenció presencial els **dimarts i dijous de 9 a 14.30h**. De dilluns a correu sdlo.biblioteca@diba.cat [5].

Us recomanem que abans d'anar-hi presencialment truqueu al telèfon 93 40 22 840 o bé al 697 42 22 72.

Podeu accedir al seu **nou web**: <https://www.diba.cat/web/biblioteca-general-referencia> [4] per tal d'informar-vos dels serveis

Materials de suport:

- [El Sistema d'Integritat Institucional. element essencial per a les AAPP que executen fons del Pla de Recuperació. Transformació i Resiliència \(PRTR\)](#) [6]
- Acte de presentació del projecte "Plans d'integritat a l'administració local" en què hi van participar el Director de l'Oficina Antifrau de Catalunya, la Directora del Consorci AOC, i els alcaldes de Terrassa i Mollet del Vallès, que va tenir lloc el mes de gener de 2021: <https://www.acm.cat/fundacions/fundacio-la-transparencia-i-el-bon-govern-local/projectes/plans-integritat> [7]
- [Codis de bon govern i conducta](#) [8]
- Fitxa [Agenda institucional dels alts càrrecs](#) [9]
- Notícia '[9]Plans d'integritat a l'administració local [10]' (Associació Catalana de Municipis - ACM)
- [Oficina Antifrau de Catalunya: \[9\]Guia ràpida sobre la Directiva europea relativa a la protecció de les persones alertadores d'infraccions del Dret de la Unió](#) [11]

Marc de referència del Sistema d'Integritat Institucional:

- [Orden del Ministerio de Hacienda y Función Pública \(HFP/1030/2021, de 29 de septiembre\), por la que se](#)

[configura el sistema de gestión del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia](#) [12]

- [Directiva UE 1937/2019](#) [13] de protecció de les persones que informen d'infraccions del dret de la Unió (persones alertadores).
- [Lei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals](#) [14](art. 24).

Categories: General

Categories: Articles

Etiquetes: #IntegritatInstitucional

Etiquetes: #BústiaÈtica

Etiquetes: #CodisÈtics

- [15]

URL d'origen: <https://governobert.diba.cat/news/2021/10/14/recomanacions-de-lectura-materia-dintegritat-institucional>

Enllaços:

[1] <https://governobert.diba.cat/>

[2] <https://governobert.diba.cat/members/balaguerpl>

[3] <https://bibliotecageneral.diba.cat/>

[4] <https://www.diba.cat/web/biblioteca-general-referencia>

[5] <mailto:sdlo.biblioteca@diba.cat>

[6] <https://governobert.diba.cat/news/2021/10/05/sistema-d-integritat-institucional-element-essencial-per-les-aapp-que-executen-fons->

[7] <https://www.acm.cat/fundacions/fundacio-la-transparencia-i-el-bon-govern-local/projectes/plans-integritat>

[8] <https://governobert.diba.cat/codis-de-bon-govern-conducta>

[9] <https://governobert.diba.cat/wiki/informacio-institucional-agenda-institucional-dels-alts-carrecs>

[10] <https://governobert.diba.cat/news/2021/06/18/publicacio-plans-dintegritat-ladministracio-local>

[11] <https://www.antifrau.cat/ca/antifrau-presenta-guia-rapida-directiva-europea-relativa-proteccio-persones-alertadores-infraccions-dret-unio>

[12] https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?lang=ca&id=BOE-A-2021-15860

[13] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L1937&from=EN>

[14] https://www.boe.es/boe_catalan/dias/2018/12/06/pdfs/BOE-A-2018-16673-C.pdf

[15] <https://governobert.diba.cat/node/1038>